

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

๑. เพื่อศึกษา บทบาทของพระสงฆ์ กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน ต่อ บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

๓. เพื่อศึกษา ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

สมมติฐานของการวิจัย แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ เปรียบเทียบ ผู้บริหาร ครู ที่มีเพศ, อายุ , วุฒิการศึกษา, ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน แตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ แตกต่างกัน

ส่วนที่ ๒ เปรียบเทียบ นักเรียน ที่มีเพศ และสถานศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็น ต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ แตกต่างกัน

โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู และ นักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ จำนวน ๑๔๐ คน โดยทำการศึกษาแบบเชิงพรรณนาและอธิบาย (Descriptive - explanatory Research) ผ่านการใช้แบบสอบถาม เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการสรุป การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการประมวลผลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูล ที่ได้รวบรวมมา สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ค่าเฉลี่ยเลขคณิตสำหรับหาค่าระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู และ นักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ ใช้

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สำหรับวัดการกระจายของข้อมูล ใช้การทดสอบค่าที (t-test), Independent Groups, One - way Anova ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนสำหรับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และ นักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีผลต่างนัยยะสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference LSD) จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๑ .๑) ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ ๑ กลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้บริหาร ครู ที่ใช้ ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๘ มีอายุ ๓๐ - ๔๐ ปี มีจำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๒๘ มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน ๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๖.๖๗ มีตำแหน่งเป็น ครูสอนในโรงเรียน จำนวน ๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๗๘.๔๘ และมีประสบการณ์ในการทำงาน ๑๑ - ๑๕ ปี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๓.๕๘ ตามลำดับ

ส่วนที่ ๒ กลุ่มตัวอย่างที่เป็น นักเรียน ที่ใช้ ในการวิจัยส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน ๕๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔๓ และมีศึกษาอยู่โรงเรียนวัดมรรณพาราม มีจำนวน ๓๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๗๑ ตามลำดับ

๕.๑.๒) ระดับความคิดเห็นของ ผู้บริหาร ครู และ นักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครเขต ๑ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครเขต ๑ โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้บริหาร ครู และ นักเรียน ที่มีต่อบทบาทของ พระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต๑ ดังตารางที่ ๕.๑ – ๕.๒

ตารางที่ ๕.๑ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู ที่มีต่อ บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู	
เพศ		
- โดยรวม	-	✓
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	✓
- ด้านการวัดผลประเมินผล	-	✓
อายุ		
- โดยรวม	-	✓
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	✓
- ด้านการวัดผลประเมินผล	-	✓
วุฒิการศึกษา		
- โดยรวม	-	✓
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	✓
- ด้านการวัดผลประเมินผล	-	✓

ตารางที่ ๕.๑ (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู	
ตำแหน่ง		
- โดยรวม	-	✓
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	✓
- ด้านการวัดผลประเมินผล	-	✓
ประสบการณ์ทำงาน		
- โดยรวม	-	✓
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	✓
- ด้านการวัดผลประเมินผล	-	✓

๑. ปัจจัยด้านเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นราย พบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๒. ปัจจัยด้านอายุของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นราย พบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๓. ปัจจัยด้าน วุฒิการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีวุฒิการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นราย พบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๔. ปัจจัยด้านตำแหน่งของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต๑ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายพบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

๕ . ปัจจัยด้านประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นราย พบว่าผู้บริหาร ครู ที่มีประสบการณ์ทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ ๕.๒ สรุปผลการทดสอบสมมติฐานของการวิจัย ความคิดเห็นของนักเรียนที่มี ต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา

ตัวแปรอิสระ	ผลการทดสอบ	
	ยอมรับสมมติฐาน	ปฏิเสธสมมติฐาน
ปัจจัยส่วนบุคคล	ความคิดเห็นของนักเรียน	
เพศ		
- โดยรวม	-	✓
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	-	✓
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	-	✓
- ด้านการวัดผลประเมินผล	✓	-
โรงเรียน		
- โดยรวม	✓	-
- ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน	✓	-
- ด้านการจัดการเรียนการสอน	✓	-
- ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน	✓	-
- ด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร	✓	-
- ด้านการวัดผลประเมินผล	✓	-

๑. ปัจจัยด้านเพศ ของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัยพบว่านักเรียน ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียน ที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ในด้านการวัดผลประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

โดยที่เพศชาย เห็น ด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา น้อยกว่าเพศหญิงในด้านการวัดผลประเมินผล

๒. ปัจจัยสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ผลการวิจัย พบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่ต่างโรงเรียนกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของ พระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่ต่างโรงเรียนกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑ ในด้านทุกด้าน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังรายละเอียดดังนี้

๑) ผลการวิจัยพบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดลิดาราม เห็นด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวม น้อยกว่า นักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดคิสานุกราม, โรงเรียนวัดพระพิเรนทร์ และ โรงเรียนวัดพระเชตุพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

พบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดมหารณพาราม เห็นด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมน้อยกว่า นักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดคิสานุกราม และโรงเรียนวัดพระพิเรนทร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๒) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดลิดาราม เห็นด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน น้อยกว่า นักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดคิสานุกราม, โรงเรียนวัดพระพิเรนทร์ และโรงเรียนวัดพระเชตุพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

และ พบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดมหารณพาราม เห็นด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน น้อยกว่า นักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดคิสานุกราม และโรงเรียนวัดพระเชตุพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๓) พบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดลิดาราม เห็นด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน น้อยกว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดคิสานุกราม, โรงเรียนวัดพระพิเรนทร์ และโรงเรียนวัดพระเชตุพน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑

และพบว่านักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดมหารณพาราม เห็นด้วยต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน น้อยกว่า นักเรียน ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนวัดคิสานุกราม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๑

๕.๑.๓) ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑

ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับ บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่าผู้บริหาร ครู และนักเรียนส่วนใหญ่อยาก พระอาจารย์ควรมาสอนให้สม่ำเสมอเพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างต่อเนื่อง, ควรมีการเขียนแผนการสอน และเน้นการสอนเชิงปฏิบัติมากกว่าบรรยาย , ควรมีการนำเทคโนโลยีมาประกอบบ้าง จัดสื่อการสอนที่สะดวกง่ายใช้ได้ทันที, ควรวัดให้ตรงจุดประสงค์การเรียนรู้ และทักษะกระบวนการ และควรให้ทำกิจกรรมมากขึ้น

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะได้นำประเด็นที่มีความสำคัญต่อ บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยมีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

จากผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อ บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากอันสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุทนต์ สุทนต์โน^๑ (นุราช) ผลการวิจัยพบว่า บทบาท ของผู้บริหาร โรงเรียนวัดโพธิ์ ระดับประถมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๓ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน และเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านบรรยากาศและปฏิสัมพันธ์ ด้านกายภาพ ด้านกิจกรรมพื้นฐานวิถีชีวิต ด้านการบริหารจัดการ และด้านการเรียนการสอน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงทิพย์ ดัฒนศรี,^๒ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕ โดยด้านการจัดกิจกรรมเสริม

^๑ พระมหาสุทนต์ สุทนต์โน, “ศึกษาบทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนวัดโพธิ์ ระดับประถมศึกษา เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ๒๕๕๒, บทคัดย่อ.

^๒ ดวงทิพย์ ดัฒนศรี, “จัดกระบวนการเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนา ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครนนทบุรี”, วิทยานิพนธ์ ปริญญาพุทธ ศาสตรมหาบัณฑิต, (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๒, บทคัดย่อ.

และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของลงมาได้แก่ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการเรียนการสอนด้านสถานที่และงบประมาณลำดับ

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในแต่ละด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อ บทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียน ประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๑$) ที่น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้บริหาร ครู และนักเรียน เห็นด้วยต่อการจัดกระบวนการเรียนการสอนของพระสงฆ์ที่มาสอน โดยพระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้มีการเตรียม เอกสารที่ใช้ประกอบการเตรียมการสอนทุกสัปดาห์ มีแหล่งศึกษาค้นคว้าและเตรียมการสอน มีการเตรียมการวางแผนการเรียนการสอน มีการฝึกอบรมการทำแผนการเรียนการสอน มีการวางแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และมีการเรียนแผนการเรียนการสอนแต่ละเทอมของการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงทิพย์ ดัชนีศรี, จากผลการวิจัยพบว่า การจัดกระบวนการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากซึ่งมีค่าเฉลี่ย ๓.๘๕ โดยด้านการจัดกิจกรรมเสริม และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรองลงมาได้แก่ ด้านการใช้สื่อ ด้านการวัดผลและประเมินผลด้านการเรียนการสอนด้านสถานที่และงบประมาณลำดับ

ด้านการจัดการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดการเรียนการสอนของพระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนานั้น ได้มีการ จัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อสร้างความประทับใจ จัดการเรียนการสอนได้ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติ จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ เนื้อหาวิชาที่สอน จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) ได้กล่าวว่าในการจัดการ เรียนรู้พระพุทธศาสนาตามพุทธวิธีนั้น บทบาทของครูสำคัญมากบทบาท ของครูอยู่ที่การแนะนำ วิธีการ ถ้าผู้เรียนสามารถทำเองได้ก็ให้ทำเอง บทบาทของครูอยู่ที่การแนะนำ ครูที่ดีต้องมีทั้งวิชา และจรณะ (วิชาจรณสมปโน) วิชา คือความรู้ดี จรณะ คือ ความประพฤติดี บทบาทความสำคัญของครูมีสามคำคือ แนะนำให้ทำ ทำให้ดู อยู่ให้เห็น ดังพุทธพจน์ที่ว่าตุมฺเหหิ อาตปฺปํ อุกฺขตาโร ตถาคตา การลงมือปฏิบัติเป็นหน้าที่ของท่านทั้งหลายพระตถาคตเป็นผู้บอกวิธีการ

ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต๑ ด้านการจัดสื่อการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ได้มีการจัดสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย เช่น สไลด์ วิดิทัศน์ สื่อการเรียนการสอน เช่น หนังสืออ่านประกอบรายวิชาพระพุทธศาสนา สื่อการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ สื่อการสอนสอดคล้องกับเทคนิคและวิธีสอน สื่อการสอนเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอนทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กิดานันท์ มลิทอง ได้กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนนับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเนื่องจากเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสอนระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนได้เข้าใจความหมายในเนื้อหาบทเรียนได้ตรงตามที่คุณสอนต้องการไม่ว่าสื่อนั้นจะเป็นสื่อแบบใด ชนิดใดก็ล้วนแต่เป็นทรัพยากรที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้น การใช้สื่อการสอนต้องเลือกสื่อที่มีความเหมาะสม และตรงตามจุดประสงค์การสอนโดยการวางแผนการสอนอย่างเป็นระบบใน

ด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร จากผลการวิจัยพบว่า พบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต๑ ด้าน การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับ มาก น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจาก พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนาในวันวิสาขบูชา และ นักเรียนให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน รวมทั้งโรงเรียนยังให้การสนับสนุนกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม โรงเรียนให้การสนับสนุนจัดกิจกรรมรณรงค์เลิกสิ่งเสพติด ซึ่งสอดคล้องกับ พรรณิกา สุวรรณอำไพ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์กระบวนการส่งเสริมพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของนักเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการปฏิบัติที่ดีสุด ระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน ที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ การจัดหลักสูตรการเรียนการสอนสิ่งแวดล้อมศึกษา การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรและกิจกรรมในวิถีชีวิตของโรงเรียน และการจัดกิจกรรมร่วมกับชุมชน โดยมีปัจจัยที่ส่งผลต่อระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน มีทั้งปัจจัยด้านโรงเรียน ด้านนักเรียน ด้านครอบครัวและด้านชุมชน การดำเนินงานของระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นไปตามกระบวนการ PDCA

ด้านการวัดผลประเมินผล พบว่า ผู้บริหาร ครู และนักเรียน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน การวัดผลประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับมาก น่าจะสอดคล้องกับความเป็นจริง ทั้งนี้เนื่องจากพระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ได้มีการวัดผลประเมินผล ดังนี้ วัดและประเมินผลด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย วัดผลประเมินผลทักษะในการสร้างสื่อการเรียนการสอน วัดผลประเมินผลจากการให้ความร่วมมือทำกิจกรรม วัดผลประเมินผลจากการวัดผลตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้ วัดผลประเมินผลจากการกำหนดวิธีการและเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และ วัดผลประเมินผลจากใบงานที่มอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์ ได้กล่าวว่า การวัดผลแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ วัดทางตรง วัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรง เช่น ส่วนสูง น้ำหนัก ฯลฯ มาตรการวัดจะอยู่ในระดับ Ratio Scale วัดทางอ้อม วัดคุณลักษณะที่ต้องการโดยตรงไม่ได้ ต้องวัดโดยผ่านกระบวนการทางสมอง เช่น วัดความรู้ วัดเจตคติ วัดบุคลิกภาพ ฯลฯ มาตรการวัดจะอยู่ในระดับ Interval Scale การวัดทางอ้อมแบ่งออกเป็น 3 ด้านคือ ด้านสติปัญญา (Cognitive Domain) เช่น วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดเชาวน์ปัญญา วัดความถนัดทางการเรียน วัดความคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ ด้านความรู้สึกลึก (Affective Domain) เช่น วัดความสนใจ วัดเจตคติ วัดบุคลิกภาพ วัดความวิตกกังวล วัดจริยธรรม ฯลฯ ด้านทักษะกลไก (Psychomotor Domain) เช่น การเคลื่อนไหว การปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือ เป็นต้น

ดังนั้น ปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การให้การศึกษาและความรู้ ครูผู้สอน กระบวนการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาเทคโนโลยี สื่อการสอน วัสดุอุปกรณ์ทางการศึกษาเข้ามาเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนหรือเรียกว่าการนำเทคโนโลยีสื่อการสอนมาประกอบการสอนนั่นเอง เทคโนโลยีการสอนนั้นเป็นเสมือนสะพานเชื่อมประสานระหว่างทฤษฎีการสอนกับการปฏิบัติการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มพูนผลการเรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของบทเรียนนั่นเอง

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนามาบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต๑ ดังนี้

๑. พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรเน้นในเรื่องการพัฒนามาบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้าน การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยพระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนาได้มีการเตรียม เอกสารที่ใช้ประกอบการเตรียมการสอนทุกสัปดาห์ มีแหล่งศึกษาค้นคว้าและเตรียมการสอน มีการเตรียมการวางแผนการเรียนการสอน มีการฝึกอบรมการทำแผนการเรียนการสอน มีการวางแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาเรียน มีการเรียนแผนการเรียนการสอนแต่ละเทอมของการเรียนการสอน เป็นต้น

๒. พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรเน้นในเรื่องการพัฒนามาบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียนเพื่อสร้างความประทับใจ จัดการเรียนการสอนได้ตามจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติ จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่สอน จัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเวลาเรียน และ จัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น

๓. พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมพระพุทธศาสนาในวันวิสาขบูชา และนักเรียนให้ความสนใจในการร่วมกิจกรรมของนักเรียน รวมทั้ง โรงเรียน ยังให้การสนับสนุนกิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรม โรงเรียนให้การสนับสนุนจัดกิจกรรมรณรงค์เลิกสิ่งเสพติด

๔. พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรเน้นการจัดสื่อการเรียนการสอน ที่ทันสมัย เช่น สไลด์ วิดีทัศน์สื่อการเรียนการสอน เช่นหนังสืออ่านประกอบรายวิชาพระพุทธศาสนา สื่อการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างสื่อ สื่อการสอนสอดคล้องกับเทคนิคและวิธีสอน สื่อการสอนเหมาะสมกับวัยและความสนใจของผู้เรียน และสื่อการเรียนการสอนทางอินเทอร์เน็ต

๕. พระสงฆ์ที่มาสอนวิชาพระพุทธศาสนา ควรเน้น การวัดผลประเมินผล ดังนี้ วัดและประเมินผลด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย วัดผลประเมินผลทักษะในการสร้างสื่อการเรียนการสอน วัดผลประเมินผลจากการให้ความร่วมมือทำกิจกรรม วัดผลประเมินผลจากการวัดผลตรงกับ

จุดประสงค์การเรียนรู้ วัดผลประเมินผลจากการกำหนดวิธีการและเครื่องมือวัดผลและประเมินผล และวัดผลประเมินผลจากใบงานที่มอบหมาย

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

หากมีการวิจัยเกี่ยวกับ การพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ ใน ครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอแนะการดำเนินการวิจัยในลักษณะต่อไปนี้

๑) ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์กับการ สอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ การ ศึกษาประถมศึกษา ในเขต กรุงเทพมหานครและเขตอื่นๆ

๒) ควรศึกษาวิจัยกระบวนการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาคุณธรรมบทบาท ของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนาในโรงเรียนประถมศึกษา เขตพื้นที่ศึกษา ประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต ๑ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตอื่นๆ

๓) ควรศึกษาเพิ่มเติมในด้านความรู้ความสามารถของพระสงฆ์กับการสอนวิชา พระพุทธศาสนา